Biuletyn
Polonistyczny

02.08.2025
Uniwersytet
Wydział Humanistyczny, Uniwersytet Sztokholmski

Miejscowość: Stockholm
Adres: SE-106 91 Stockholm, Sweden,

Nauczanie języka polskiego na Uniwersytecie Sztokholmskim cieszy się wieloletnią tradycją. Język polski pojawił się tam bowiem już w 1934 roku jako pierwszy z języków słowiańskich. Obecnie Wydział Humanistyczny Unitwersyetu Sztokholmskiego prowadzi studia polonistyczne (zarówno na poziomie licencjackim, jak i magisterskim). Oferuje również kursy dla osób nieznających języka polskiego.

Historia

Język polski był pierwszym językiem słowiańskim którego nauczano na Uniwersytecie Sztokholmskim (od roku 1934). Od r. 1937 ustanowiono lektorat; nauczycielem polskiego został absolwent polonistyki Uniwersytetu Stefana Batorego, Zbigniew Folejewski. W Sztokholmie krótki uczył też Józef Trypućko, także absolwent USB, który od roku 1940 przeniósł się na Uniwersytet w Uppsali, gdzie w roku 1964 został profesorem języków słowiańskich.

W roku 1951 Folejewski wyjechał ze Szwecji. W latach późniejszych języka polskiego nauczali w Sztokholmie głównie szwedzcy slawiści, Nils Åke Nilsson, Knut Knutson, Gunnar Gunnarsson,nastepnie zaś Barbro Nilsson, Lars Kleberg, Per-Arne Bodin, wspierani w latach 80-tych i 90-tych przez lektorów przyjeżdżających z Polski – kolejno Ewę Kraskowską, Jerzego Bralczyka, Witolda Maciejewskiego, Włodzimierza Gruszczyńskiego i Ewę Gruszczyńską. W roku 1984 utworzono nauczycielski etat polonistyczny, który otrzymała Ewa Teodorowicz-Hellmann. W roku 1995, na wniosek rządu, parlament zatwierdził utworzenie profesury języka polskiego i literatury polskiej, która została ustanowiona na Uniwersytecie Sztokholmskim. Objął ją w roku 1998 Leonard Neuger. Po jego odejściu na emeryturę profesurę języka polskiego i literatury polskiej objęła w roku 2015 Maria Zadencka.

Pracownicy instytutu slawistyki wykładający język polski w latach 2000-2025: Prof. Ewa Teodorowicz-Hellmann, Prof. Kazimiera Ingdahl, Prof. Dorota Tubielewicz-Mattson, Dr Janusz Korek, Prof. Janina Gesche, Doc. Renata Ingbrant, Lisa Mendoza Åsberg, Dr Joanna Zatorska Rosén.

Działalność naukowa

Wyższe seminaria, konwersatoria i wykłady otwarte

Oprócz polonistycznych kursów prowadzimy wyższe seminaria, konwersatoria i organizujemy mini-konferencje, z których część jest otwarta dla publiczności (część z nich we **współpracy z Instytutem Polskim w Sztokholmie**) na które zapraszamy znanych naukowców z Polski i Szwecji i innych krajów. Przykłady tematów *z poprzednich lat*:

”J. J. Rousseau w Polsce i Szwecji” (Krwawicz, Skuncke), ”Od Unii Lubelskiej do Europejskiej” (Filipowicz, Wawrzeniuk) ”Wokół poezji i tłumaczeń Tomasza Różyckiego” (Różycki, Czabanowska-Wróbel, Rabizo-Birek); ”Twórczość_Gustawa Herlinga Grudzińskiego” (Bolecki), konferencja ”Związki kulturowe Polski i Szwecji we wczesnej epoce nowożytnej” (Cybulska-Bohuszewicz, Sjökvist e.a.), trójgłos na temat „Solaris” Stanisława Lema (Tischner, Piekarski), wykład o filozofii Józefa Marii Bocheńskiego (Guerrero van der Meijden) , seminarium Roman Ingarden i studia translatorskie w Polsce (de Bończa Bukowski).

Konferencje i warsztaty dla nauczycieli języka polskiego

Od wielu lat współpracujemy ze **Związkiem Nauczycieli Polskich w Szwecji**. Wspólnie ze Związkiem przy wsparciu Ambasady i Instytutu Polskiego organizowaliśmy konferencje pedagogiczne poświęcone dwujęzyczności (2017) i nauczaniu historii (2018) — kilkakrotnie dwudniowe warsztaty logopedycznych (nauka języka a rozwój dziecka) konferencje „Język polski dawniej i dziś” (poświęconą częściowo rocznicy Komisji Edukacji Narodowej, (2023) i konferencję „Nasze języki: ojczysty, drugi, macierzysty, odziedziczony, pierwszy; język sztuki” (2024)

Polonica w zbiorach szwedzkich

Prace dawnego projektu naukowego prowadzonego przez prof. em. Ewę Teorodowicz Hellman (SU) i prof. Alinę Nowicką Jeżową z Uniw. Warszawskiego dotyczącego poloników polskich w bibliotekach szwedzkich mają swoją kontynuację w postaci przygotowywanego doktoratu (Zatorska)

Utrzymujemy kontakt z Biblioteką uniwersytecką w Uppsali (Carolina Rediviva), gdzie trwają prace związane z katalogowaniem zbiorów bibliotek poznańskich wywiezionych w XVII wieku (prace są prowadzone we współpracy z Oddziałem Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Poznańskiego).

Historiografia i literatura na emigracji

–Prace badawcze dotyczące spuścizny m.in. Oskara Haleckiego, Mariana Kukiela, Waleriana Meysztowicza, Henryka Paszkiewicza, organizacji polskiego życia naukowego na emigracji powojennej weszły w skład tomu projektu badawczego dotyczącego historiografii emigracyjnej Europy środkowo wschodniej. Projekt zainicjowany i prowadzony był przez Marię Zadencką we współpracy z Nord-ost Institut w Lueneburgu (Andreas Lawaty) oraz m. in. z Muzeum Polskim w

Rapperswilu – *kontynuacja* w postaci kontaktów m.in. z Instytutem Studiów Ukrainistycznych na Uniwersytecie w Edmonton, Kanada (Volodymyr Kravchenko);

–Udział w projekcie badawczym prowadzonym przez Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet w Turynie oraz Bibliotekę Polską w Londynie dotyczącym badań nad **archiwami** emigracyjnymi (Zadencka);

–Udział w konferencjach i kongresach międzynarodowych;

–Kontakt z polonistykami zagranicznymi w innych krajach.

Dydaktyka

1. POLONISTYKA – jako kierunek studiów (huvudämne) należy organizacyjnie do języków słowiańskich (kierunki „językowe” obejmują nie tylko praktyczną i teoretyczną naukę języka, ale także wiedzę o literaturze, kulturze, historii i społeczeństwie),

Polonistyka kończyć się może egzaminem licencjackim (kandidatexamen), magisterskim [egzamin między licencjatem a master] i egzaminem master (masterexamen odpowiada polskiemu egzaminowi magisterskiemu).

A. **Studia polonistyczne na poziomie podstawowym 120 ETCS (/ 180 ETCS)**

(Grundnivå, progressionen**)**

–Polska 1, 30 ETCS [jeden semestr] = Polska 1A, 15 ETCS + Polska 1B, 15 ETCS) [dwa semestry, nabór na wszystkie te kursy otwarty co semestr],

–Polska II, 30 ETCS [jeden semestr, nabór otwarty raz na rok] (= Polska 2A, 15 ETCS + Polska 2B, 15 ETCS) [dwa semestry, nabór otwarty co rok, 2A semestr jesienny a 2 B semestr wiosenny]

–Polska III, 30 ETCS, [dwa semestry, nabór otwarty co drugi rok]

–Polska – kandidatkurs, 30 ETCS [dwa semestry, nabór otwarty co drugi rok] **(czas studiów 6-8 semestrów)**

Na egzamin licencjacki (Kandidatexamen **180 ETCS**) składa się 120 ETCS z przedmiotów polonistycznych (progressionen) oraz 60 ETCS z innych, dowolnych przedmiotów.

A. **Studia polonistyczne na poziomie zaawansowanym**

(Avancerad nivå, progressionen**)**

–Kurs magisterski (Polska masterkurs), **30 ETCS w ramach polonistyki** [progressionen]

Na egzamin master (Masterexamen **60 ETCS**) składa się 30 ETCS z przedmiotów polonistycznych [szereg oferowanych kursów na poziomie zaawansowanym za 7,5 ETCS] (progressionen) *oraz* 30 ETCS z uzupełniającymi kursami w zakresie kierunku głównego (Huvudområde), Slawistyki **(czas studiów: 2-4 semestrów)**

Student może też wybrać drogę dwustopniową:

–Polska magisterkurs, **15 ETCS w ramach polonistyki** [progressionen] (egzamin **30 ETCS**) **+** Polska masterkurs, **15 ETCS w ramach polonistyki** [progressionen] (egzamin **30 ETCS**) z uzupełniającymi kursami w zakresie kierunku głównego, Slawistyki (Huvudområde) **(czas studiów: 2-4 semestrów).**

A. **Studia polonistyczne na poziomie doktoranckim (Forskarnivå)**

Huvudområde: Slaviska språk [Slaviska avdelningen Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska] – profil literaturoznawczy, – profil językoznawczy, – profil kulturoznawczy.

Praca doktorska 120 ETCS (czas studiów: 8 semestrów, lub dłużej – zależnie od ustaleń (”aktivitetsgrad”).

1. **POLONISTYKA – kursy pojedyncze (självständiga kurser)**

Huvudområde: Slaviska språk [Slaviska avdelningen, Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska]

Języki słowiańskie, [Oddział slawistyki, Instytut języków słowiańskich, bałtyckich, języka fińskiego, niderlandzkiego i niemieckiego.

A. **Kursy pojedyncze na poziomie podstawowym** 7,5 ETCT

Można je studiować bez znajomości języka polskiego jako kursy pojedyncze, „wolnostojące” 7,5 ETCS *albo* jako kursy wchodzące w skład bloku kursów fakultatywnych „Kultura i polityka w krajach słowiańskich I i II” („Kultur och politik i slaviska länder I / II”) 30+30 ETCS

(Wykłady wspólne z wykładami kursów wchodzących w skład kierunku polonistyki (inom progressionen), rok pierwszy drugi i trzeci)

— Polska dawniej i dziś – (”Polen igår och idag” /”Polsk historia kultura och samhälle” (Polska 1) *co semestr*

— Historia literatury polskiej –(”Polsk litteraturhistoria” (Polska 2) *jeden raz na rok*

— Historia kultury i idei – (”Polsk kultur- och idéhistoria”(Polska 3) *jeden raz na rok*

— Kraj kontrastów (”Kontrasternas land”) *nieregularnie*
— Zagłada w literaturze polskiej (”Förintelsen i polsk literatur”) *nieregularnie*

Ponadto:

— Świat prozy Olgi Tokarczuk (”Olga Tokarczuks prosavärld” *nieregularnie*

— Gramatyka polska w perspektywie porównawczej ”Polsk grammatik i ett kontrastivt perspektiv”) *nieregularnie*

A. **Pojedyncze kursy na poziomie zaawansowanym i doktoranckim:**

— Polska literatura piękna i literatura faktu (”Polsk skönlitteratur och sakprosa”), 7,5 ETCS

— Teoria kultury: wędrówki teorii między Wschodem a Zachodem (”Kulturteori: teoriöverföring mellan öst och väst”), 7,5 ETCS

— Modernizm polski (”Den polska modernismen”), 7,5 ETCS

— Czytanie i intepretacja poezji polskiej (”Att läsa och tolka polsk poesi”), 7,5 ETCS

1. **PROGRAMY STUDIÓW W INNYCH INSTYTUTACH SU**

W ramach polonistyki (Slaviska avdelningen, SlaBaFiNeTy) studiują także studenci zapisani na programy studiów w innych instytutach:

A. **Poziom podstawowy:**

– Program licencjacki: Języki i tłumaczenie (Språk och översättning)180 ETCS w Instytucie Tłumaczeń (Tolk- och översättarinstitutet)

W ramach Polonistyki: 60 ETCS

https://www.su.se/sok-kurser-och-program/h%C3%B6vka-polk-1.412167

A. **Poziom zaawansowany:**

– Program master w zakresie nauk o literaturze – ze specjalizacją z zakresie literatury polskiej (Masterprogrammet i litteraturvetenskap) 120 ETCS w Instytucie Kultury i Estetyki (Institutionen för kultur och estetik)

W ramach Polonistyki: 45 ETCT (15 ETCS poziom podstawowy + min. 30 ETCS poziom Master)

https://www.su.se/english/search-courses-and-programmes/hmplo-pols-1.425744

– Program master w zakresie nauk o języku – ze specjalizacją język polski (Masterprogrammet i språkvetenskap) 120 ETCS w Instytucie Lingwistyki (Institutionen för lingvistik)

W ramach Polonistyki: 45 ETCT (15 ETCS poziom podstawowy + minimum 30 ETCS poziom Master)

https://albatross.it.su.se/api/education/educationplan/pdf/HSPMO/VT2023
/punkt 13

Słowa kluczowe: uniwersytet, Sztokholm